

MONITOR PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ A JUDIKATURY

(A) PRÁVNÍ PŘEDPISY

(1) ZÁKON O LOBBOVÁNÍ

- Vláda se aktuálně zabývá návrhem zákona o lobbování, který by měl zvýšit transparentnost této činnosti a podmínit její výkon získáním oprávnění k lobbování.
- Návrh zákona definuje lobbování jako činnost prováděnou lobbistou za účelem přímého ovlivnění jednání lobbovaného zejména při přípravě, projednávání či schvalování právních předpisů, opatření obecné povahy apod. Lobbistou by mohly být, kromě soukromých právnických osob a fyzických osob, také územní samosprávné celky, profesní komory zřízené zákonem nebo právnické osoby sdružující zaměstnavatele nebo zaměstnance.
- Lobbování by bylo podmíněno zápisem do veřejně přístupného registru lobbování, který by vedlo Ministerstvo spravedlnosti. Lobbista by musel podat ohlášení Ministerstvu spravedlnosti a při splnění podmínek by byl do registru zapsán. Lobbista by byl dále povinen každý půlrok podávat prohlášení obsahující například jméno a příjmení lobbovaných, u kterých lobboval, orgány veřejné moci, ve kterých lobbování působí, identifikační údaje osob, v jejichž zájmu lobboval a také datum a způsob lobbování.
- V případě provozování lobbingu bez oprávnění nebo uvedení nepravdivých údajů v prohlášení by lobbistovi hrozila pokuta až ve výši 1.000.000,- Kč. Pokud by lobbista neupozornil lobbovaného, že je lobbistou, hrozila by mu pokuta až do výše 50.000,- Kč.
- Registr by musel současně obsahovat i evidenci lobbovaných. Těmi by mohli být například poslanci, senátoři, členové ČNB nebo členové NKÚ.
- Povinností lobbovaného by bylo zajištění, aby byla připojena k důvodové zprávě předkládané s návrhem právního předpisu i tzv. lobbistická stopa. Jednalo by se o dokument, který by obsahoval jmenný seznam všech lobbistů (a osob, v jejichž zájmu lobbovali), lobbovaných spojených s daným návrhem a přesné vymezení, které části návrhu jsou výsledkem lobbování.

(2) NOVELA ZÁKONA O ADVOKACII

- Poslanecké sněmovně byl předložen návrh novely zákona o advokacii, který by měl mimo jiné umožnit výkon advokátní praxe na zkrácený úvazek nebo umožnit advokátům ověřovat elektronické podpisy.

- Podle navrhované úpravy by mohl koncipient podat žádost komoře o prominutí podmínky stanovené týdenní pracovní doby z důvodů zvláštního zřetele hodných. Mezi ně by bylo možné počítat například péči o dítě mladší 15 let nebo těhotenství. Délka právní praxe advokátního koncipienta by se náležitě prodloužila podle míry zkrácení stanovené týdenní pracovní doby.
- Nově by advokáti získali možnost úředně ověřovat elektronické podpisy prostřednictvím informačního systému Czech POINT. K výkonu této činnosti by byl advokát oprávněn využívat údajů základního registru obyvatel. Advokát by se nemohl při prohlášení o pravosti elektronického podpisu nechat zastoupit advokátním koncipientem. K přístupu do systému Czech POINT by byl po advokátovi požadován kvalifikovaný elektronický podpis. Detaily postupu by blíže specifikovala vyhláška Ministerstva spravedlnosti.
- Dále by advokát nebyl povinen odmítnout poskytnutí právních služeb v zákonem stanovených případech, ve kterých by například mohlo dojít ke střetu zájmů bývalých a nových klientů advokáta. To by bylo podmíněno písemným souhlasem všech dotčených osob, které by musel advokát předem informovat o podstatných okolnostech dané věci. Současně by nesmělo dojít k ohrožení práv a oprávněných zájmů těchto dotčených osob. Takový souhlas by mohla dotčená osoba kdykoli odvolat a odvolaný souhlas by již nešlo znovu udělit.

(3) NOVELA ZÁKONA O DANÍCH Z PŘÍJMŮ

- Dne 1. ledna 2024 nabyl účinnosti zákon, kterým se mění zákony v souvislosti s rozvojem finančního trhu. Jeden z pozměňovacích návrhů k tomuto zákonu obsahuje novou úpravu zdanění zaměstnaneckých akcií v zákoně o daních z příjmů.
- Nová úprava zejména upravuje okamžik zdanění zaměstnanecké akcie, opce, nebo podílu, kterou zaměstnanec nabyt od obchodní korporace, která je jeho zaměstnavatelem (případně od obchodní korporace kapitálově spojené s osobou zaměstnavatele). Takové nabytí akcie, opce, nebo podílu se bude nadále považovat za příjem ze závislé činnosti. Nová úprava zavádí hned několik klíčových okamžiků, k nimž se vznik zdanitelného příjmu bude vztahovat, a které nastávají až v době po nabytí akcie či podílu.
- Mezi zákonem vyjmenované okamžiky vzniku zdanitelného příjmu patří například ukončení pracovního poměru mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, vstup zaměstnavatele do likvidace, převod podílu, akcie, nebo uplatnění opce.
- Převod akcie či podílu bude muset zaměstnanec oznámit zaměstnavateli coby plátcí daně do posledního dne kalendářního měsíce, ve kterém se převod uskutečnil.

(4) ZÁKON O POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI Z PROVOZU VOZIDLA

- Prezident podepsal zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, který nahradí stávající úpravu tzv. povinného ručení. Nový zákon transponuje směrnici Evropského parlamentu a Rady EU 2021/2118 ze dne 24. listopadu 2021. O tomto návrhu zákona jsme Vás již informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc březen 2023.

- Nový zákon bude obsahovat širší definici pojmu vozidlo, pod kterou bude spadat každé motorové vozidlo určené k pohybu po zemi poháněné výhradně mechanickým pohonem (s výjimkou kolejového vozidla) s maximální konstrukční rychlostí vyšší než 25 km/h nebo s maximální konstrukční rychlostí vyšší než 14 km/h, pokud je jeho provozní hmotnost vyšší než 25 kg. Podle znění zákona a důvodové zprávy do této definice nebudou spadat například elektrokola nebo vozíky pro invalidy. Naopak by pod pojem vozidlo měly nově spadat například elektrické koloběžky a segwaye.
- Povinnost sjednat pojištění odpovědnosti z provozu vozidla bude nově dopadat na skutečného provozovatele vozidla namísto na jeho vlastníka.
- Současně dojde ke zrušení povinnosti provozovatele vozidla nosit u sebe zelenou kartu (doklad o sjednaném povinném ručení). Tato povinnost přestane platit pouze na území ČR, nadále bude nutné ji mít u sebe při cestě s vozidlem do zahraničí.
- Většina ustanovení zákona nabyde účinnosti dne 1. dubna 2024. Úprava týkající se zrušení povinnosti nosit u sebe zelenou kartu pro provozovatele vozidla nabyde účinnosti dne 1. října 2024.

(5) NOVELA ZÁKONA O NĚKTERÝCH OPATŘENÍCH PROTI LEGALIZACI VÝNOSŮ Z TRESTNÉ ČINNOSTI A FINANCOVÁNÍ TERORISMU

- Poslanecká sněmovna schválila ve třetím čtení návrh novely zákona o opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti (dále jen **AML**). O této novele jsme Vás již informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc květen a prosinec 2023.
- Navrhovaná úprava by měla zavést rozšíření povinných osob dle § 2 AML zákona o provozovatele loterií a binga formou internetové hry, dále pak insolvenční správce, restrukturalizační správce nebo obchodníky s drahými kameny či kovy v hodnotě min. 10.000,- EUR či osoby poskytující služby týkající se přeměn společností, převodů obchodních závodů nebo nabytí účasti v obchodní korporaci. Dále novela rozšiřuje okruh dohledových orgánů o Ministerstvo spravedlnosti, definuje pojem „země původu“ nebo stanoví, ve kterých případech povinná osoba nemusí provést identifikaci klienta.
- Novela také upravuje sankce za nedodržení AML zákona, např. má dojít ke zvýšení pokuty za nedodržení „povinností vnitřní prevence“ ze strany povinné osoby až na 10.000.000,- Kč.
- Novela dále rozšiřuje okruh identifikačních údajů fyzických osob, kam by nově patřil i průkaz totožnosti. K návrhu novely zákona byla předložena řada pozměňovacích návrhů. Jeden z předložených návrhů výslovně zavádí povinnost úvěrových a finančních institucí pořídit kopii průkazu totožnosti, respektive digitální stejnopis průkazu při identifikaci fyzické osoby.

(6) NOVELA ZÁKONA O PRÁVU NA DIGITÁLNÍ SLUŽBY

- Dne 5. ledna 2024 byla ve Sbírce zákonů vyhlášena novela zákona o právu na digitální služby, která nově zavádí možnost prokázat totožnost nebo jinou skutečnost prostřednictvím

digitální verze průkazu. O této novele jsme Vás již informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc listopad 2023.

- Nově si fyzické osoby mohou zažádat o vystavení digitálního stejnopisu průkazu. Ten se následně nahraje do aplikace eDoklad a funguje coby elektronický zástupce fyzického dokladu. Digitální stejnopis k vystavení vyžaduje existenci fyzického průkazu a lze jej využít pouze pro prezenční zastoupení průkazu, nikoli k dálkovému prokázání totožnosti nebo jiné skutečnosti.
- Zákon nabyl účinnosti dne 20. ledna 2024.

(B) GDPR

(1) PROGRAM PRO KONTROLU PLNĚNÍ PODMÍNEK GDPR WEBOVÝMI STRÁNKAMI

- Dne 29. ledna 2024 byl na stránkách Evropského sboru pro ochranu osobních údajů (EDPB) zveřejněn a zpřístupněn program, s pomocí kterého mohou jak úřady pro ochranu osobních údajů členských států EU, tak například i uživatelé nebo provozovatelé webových stránek ověřit, zda vybraný web splňuje povinnosti stanovené GDPR při zpracování osobních údajů – například podmínění používání souborů cookies aktivním souhlasem uživatele.
- Program je bezplatně dostupný na stránkách EDPB a funguje coby Free and Open Source Software, což znamená, že platí úplná volnost jeho využívání a svoboda libovolné úpravy jeho zdrojového kódu – tedy vlastní úpravy funkcí programu podle potřeb uživatele. Po vyhodnocení webu by měl tento program připravit i zprávu obsahující případné prvky nastavení webové stránky, které jsou v rozporu s povinnostmi zpracovatelů osobních údajů.

(C) JUDIKATURA

(1) ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ JAKO DŮKAZ (NAMÍSTO VÝSLECHU SVĚDKA) V OBČANSKÉM SOUDNÍM ŘÍZENÍ (rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 3197/2022 ze dne 27. září 2023)

- Nejvyšší soud posuzoval, zda došlo k porušení zásady bezprostřednosti (přímosti) při postupu soudu. Okresní soud se spokojil s listinnými čestnými prohlášeními namísto provedení výslechu svědků. Soud zamítnutí důkazního návrhu zdůvodnil v té době panujícími epidemiologickými opatřeními a také tím, že by dle názoru soudu výslechy nevedly k odlišnému hodnocení důkazů. Odvolací soud postup i rozhodnutí okresního soudu potvrdil.
- Dle Nejvyššího soudu není zásada bezprostřednosti (přímosti) naplněna, jestliže se soud namísto výpovědi svědka nebo výpovědi účastníka řízení o tom, co viděl, slyšel, nebo jinak bezprostředně vnímal svými smysly, spokojí s písemným (čestným) prohlášením takové osoby. Je tomu tak z toho důvodu, že při hodnocení důkazu výpovědi určité osoby spolupůsobí kromě věcného obsahu výpovědi účastníka řízení nebo svědka i další skutečnosti, které nemohou být zachyceny listinou, jako např. přesvědčivost vystoupení vypovídající osoby, plynulost, nejistota a kolísavost její výpovědi, ochota vypovídat přesně

na dané otázky apod. Výjimku z tohoto pravidla představuje například případ, pokud již výslech dané osoby není z objektivních důvodů možný.

- Nejvyšší soud rovněž odkázal na svůj rozsudek ze dne 6. března 2007 sp. zn. 21 Cdo 731/2006, ve kterém se zabýval provedením listinného důkazu (protokolu z jiného soudního jednání) zachycující výpověď svědka.

(2) SOUBĚH TZV. MANAŽERSKÉ SMLOUVY A SMLOUVY O VÝKONU FUNKCE ČLENA STATUTÁRNÍHO ORGÁNU.

(nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 410/23 ze dne 17. ledna 2024)

- Ústavní soud se zabýval posouzením otázky, kdy tatáž osoba kromě smlouvy o výkonu funkce člena statutárního orgánu uzavře současně i tzv. manažerskou smlouvu, která je podřízena režimu zákoníku práce.
- Ústavní soud se ztotožnil s názorem Nejvyššího soudu (rozsudek sp. zn. 29 Odo 994/2005 ze dne 31. 1. 2007), že manažerská smlouva uzavřená se členem statutárního orgánu obchodní korporace může být smluvně podřízena režimu zákoníku práce, avšak pouze s limity, které vyplývají z kogentních norem obchodního a občanského práva. Jedním z takových limitů je i požadavek, aby smluvní ujednání o odměně člena statutárního orgánu schválil nejvyšší orgán společnosti (valná hromada). Tato podmínka platí i pro manažerskou smlouvu, která je fakticky dodatkem ke smlouvě o výkonu funkce člena statutárního orgánu, protože svou povahou odpovídá strukturování pravomocí uvnitř obchodní společnosti mezi statutárními orgány.
- Ústavní soud tak potvrdil, že manažerská smlouva byla (z důvodu chybějícího schválení valnou hromadou) neúčinná. Pokud není smluvní úprava odměny schválena, je takové smluvní ujednání neúčinné, tím však právo na odměnu za výkon činnosti člena statutárního orgánu nezaniklo. Za výkon činnosti členovi statutárního orgánu náleží odměna v obvyklé výši.

KONTAKT

TAUBEL LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.

Sokolovská 68/105, 186 00 Praha 8 - Karlín

OFFICE@TAUBELLELEGAL.COM

+420 226 251 055

Taubellegal
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ